

МЕДИЧНА ОСВІТА

© М. М. Багрій

УДК 378. 147+614. 253. 1

М. М. Багрій

ТЕСТОВИЙ КОНТРОЛЬ ТЕОРЕТИЧНИХ ЗНАНЬ У СТРУКТУРІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ

ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет»

(м. Івано-Франківськ)

Вступ. Виявлення, контроль і оцінка знань студентів – важлива проблема теорії та практики навчання. Без перевірки або самоперевірки засвоєних знань, набутих умінь і навичок неможлива якісна реалізація поставлених освітніх завдань. Тому контроль знань студентів завжди був, є, і буде важливою складовою частиною навчального процесу, хоч і ставлення до нього зазнавало певних змін. Міняються окремі форми та способи контролю знань, але його головна суть – знати, наскільки вдало відбувся процес засвоєння вивченого матеріалу, – залишається незмінною. Вона визначається самою природою процесу навчання.

Проблема ефективної організації контролю під час навчання є однією з найактуальніших у методіці викладання дисциплін. Контроль як органічну складову навчального процесу більшість методистів розглядають як дидактичний засіб управління навчанням, мета якого – „забезпечити ефективність навчання шляхом приведення до системи знань, умінь, навичок студентів, самостійного застосування ними здобутих знань на практиці». У його завдання входить також стимулювати студентів старанно навчатися, формувати у них прагнення до самоосвіти [2].

Однією з передумов вдосконалення освітнього процесу в Україні є реалізація в ньому ідей Болонської декларації. Згідно з положеннями цієї декларації, визначальним критерієм освіти в наш час є якість підготовки фахівців [1]. Приєднання системи освіти України до Болонського процесу вимагає створення об'єктивного методичного інструментарію оцінки якості навчання. Мова йде про систематичне застосування тестових методик для оцінки рівня навчальних досягнень студентів. Тестовий метод, як і усі методи науково-педагогічного дослідження, не є універсальним, але його позитивною характеристикою є об'єктивність вимірювання якості знань. Тест значно більше, ніж інші діагностичні методи контролю, відповідає критеріям якості, що пред'являються до вимірювань якості освітніх процесів. Неодмінними для здійснення дослідження за допомогою тестування є: комплекс випробувальних завдань, який є обов'язковим для всіх, хто приймає участь у дослідженні; стандартна система оцінювання; середні показники виконання даного тесту [3].

Тестовий метод контролю останнім часом інтенсивно розвивається і використовується в системі

вищої освіти України. Він є уніфікованою, загально-визнаною у світі формою контролю якості підготовки фахівців. Застосування такого контролю знань передбачає його високу технологічність, забезпечує об'єктивність оцінювання навчальних досягнень, що певним чином унеможливує суб'єктивне ставлення викладача. Впровадження тестування навчальних досягнень дасть можливість забезпечити кожного студента інформацією щодо стану його навчальної підготовки, надати йому своєчасну допомогу в коригуванні ситуації відповідно до наявних потреб.

Процес запровадження тестового контролю знань повинен бути поступовим, планомірним і вимагає певного системного підходу. Якщо він побудований методично правильно, то сприяє своєчасному виявленню прогалин у знаннях, повторенню і систематизації матеріалу, встановленню рівня готовності до засвоєння нового матеріалу, формуванню вміння користуватися прийомами самоперевірки і самоконтролю тощо [5].

Педагогічне тестування є сучасним, діагностичним, об'єктивним та ефективним засобом контролю знань студентів [6]. Тести – це завдання специфічної форми, які дозволяють оцінити ступінь оволодіння студентами навчальним матеріалом. Однією з найбільш важливих переваг тестового контролю вважається висока ступінь об'єктивності виставлення оцінок, так як надається можливість точного підрахунку правильних і неправильних відповідей. Використання тестів у процесі навчання є одним із раціональних доповнень до методів перевірки знань, умінь та навичок студентів. Тести є також відмінним засобом індивідуалізації навчання, так як враховують психологічні особливості студентів [2].

В залежності від цілей і завдань навчального процесу до тестового контролю можуть бути поставлені різні вимоги. Тести, зокрема, можуть бути використані як вхідний контроль. Він дозволяє визначити, що студентам вже відомо з певного розділу, які знання можуть бути взяті за основу, чи буде новий навчальний матеріал логічно включений в систему сформованих знань. Використовуючи вхідний контроль викладач має можливість сформулювати міжпредметні та внутрішньодисциплінарні зв'язки, що розширяють коло асоціацій у студента. Крім цього, вхідний контроль орієнтує викладача на необхідну і допустиму ступінь складності, спосіб викладу матеріалу.

Студент при цьому має можливість згадати й актуалізувати той навчальний матеріал, який в подальшому буде основою формування нових знань.

Поточний тестовий контроль успішності має на меті проконтролювати якість засвоєння навчального матеріалу, виявити можливі недоліки та своєчасно скоригувати шляхи їх усунення, стимулювати інтерес студентів до предмета й організувати їх на вирішення поставлених завдань. Поточний контроль є невід'ємною частиною навчального процесу і проводиться в межах звичайних організаційних форм навчальних занять.

Водночас для цілісного сприйняття навчального матеріалу в межах окремої теми або групи тем викладач може організувати тематичний тестовий контроль, основне завдання якого – надати можливість студентам сприйняти важливу та складну тему цілісно, виявити причинно-наслідкові зв'язки, прослідкувати розвиток навчального процесу. Контролююча функція в цьому разі не є визначальною, хоча й проявляється.

Підсумковий тестовий контроль здійснюється на певному часовому рубежі. В умовах запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу такий контроль здійснюється, як правило, за підсумками навчального модуля. Провідними функціями підсумкового контролю є оцінююча та констатуюча функції. Підсумкове тестування спрямоване на визначення рівня навчальних досягнень та їх оцінку, а також має визначальний характер, що дозволяє прогнозувати подальшу успішність в оволодінні навчальним матеріалом. Підсумковий тест повинен бути локально стандартизованим. В ньому представлені узагальнені матеріали з усіх тем, які вивчалися протягом модуля [5].

Основна частина. З метою охоплення опитуванням всіх студентів групи та у зв'язку з обмеженістю навчального часу на занятті на кафедрі патоморфології та судової медицини Івано-Франківського національного медичного університету контроль вихідного та кінцевого рівня підготовки студентів здійснюється переважно шляхом тестування. На нашу думку оптимальними для використання є комп'ютерні контролюючі програми, які дають можливість випадкового вибору із всієї бази 10-ти запитань, що по чергово подаються на дисплей. Ці програми забезпечують можливість роботи в індивідуальному режимі, багатоваріантність, неповторюваність послідовності запитань, що дозволяє викладачу швидко та об'єктивно перевірити рівень знань студентів по темі.

Протягом багатьох років на кафедрі патоморфології та судової медицини Івано-Франківського національного медичного університету тестовий контроль використовується на всіх етапах моніторингу навчальної діяльності студентів.

Поточне тестування проводиться на аудиторних заняттях з метою коригування навчальної діяльності студентів, стимулювання інтересу до навчання, формування почуття відповідальності. Тести тематичного контролю передбачають перевірку, оцінку і

корекцію засвоєння знань. Вони проводяться після вивчення тієї чи іншої теми, або змістового модуля.

Підсумковий модульний контроль також передбачає застосування тестів. Відповідно до «Положення про систему оцінювання якості знань студентів в Івано-Франківському національному медичному університеті» (нова редакція), затвердженого наказом ректора ІФНМУ №507-д від 17. 07. 2013 року, підсумковий модульний контроль вважається зарахованим, якщо студент набрав не менше 50 балів з 80, зокрема отримав не менше 75% правильних відповідей за тестову частину підсумкового модульного контролю. Наявність мінімального відсотку правильних відповідей на рівні 75% зумовлено, по-перше, підвищенням у 2014 році абсолютної величини критерію «склав» іспиту «Крок 1. Загальна лікарська підготовка» – 60,5% правильних відповідей, відповідно до п. 1. 5 наказу МОЗ України від 29. 01. 2013 №62 «Про впровадження Протокольного рішення наради ректорів вищих медичних (фармацевтичного) навчальних закладів IV рівня акредитації та закладів післядипломної освіти МОЗ України від 15 січня 2013 року» щодо визначення у 2014 році показника успішного складання ліцензійних інтегрованих іспитів «Крок 1», «Крок 2», «Крок 3», «Крок М» та «Крок Б». По-друге, причиною встановлення порогового рівня допуску до ПМК на рівні 75% є високий показник нескладання іспиту «Крок 1», наприклад, у 2011-2012 н. р. – 55 студентів із 415 (13,2%) при величині критерію «склав» на рівні 50,5%, 2012-2013 н. р. – 48 із 392 (12,2%) також при величині критерію «склав» на рівні 50,5%. Підсумкове тестування проводиться з метою об'єктивної оцінки успішності студентів за період модуля.

Оцінюючи знання студентів, ми використовуємо тільки якісні тести. Ця вимога стосується усього методу тестування як методу вимірювання і означає якість самого тесту як інструменту, якість процедури вимірювання та якість методу оцінювання. Тести як вимірювальні інструменти мають відповідати наступним вимогам: 1) тест повинен бути валідним (валідність (від англ. valid – придатний) – це один із критеріїв оцінки діагностичних дослідницьких методик, особливо тестів, що включає, з одного боку, відомості про придатність методики для вимірювання того, для чого вона створена, а з іншого боку, інформацію про те, яка її дієвість, ефективність, практична корисність); 2) тест повинен мати високу точність (тобто незначну похибку вимірювання); 3) тест повинен бути надійним, тобто результати, одержані за його допомогою, мають бути відтворені, а їх значення стійкі; 4) наявність шкали, що забезпечує певний рівень вимірювань; 5) тест повинен бути стандартизованим і сертифікованим. Ця вимога виконується у випадку проведення підсумкового тестування. Якщо ж тестування здійснюється протягом навчального процесу, тобто є поточним, то ця вимога не є обов'язковою [4].

Висновки.

1. Використання тестової перевірки знань підтверджує свою доцільність: тестовий контроль є

одним із провідних засобів діагностики рівня теоретичної підготовки студентів.

2. На нашу думку, тестовий контроль знань має певні очевидні переваги, які за умови оптимальної доцільності застосування забезпечують можливість підвищення якості навчального процесу:

– комп'ютерне тестування дає можливість забезпечити рівні умови, виключає психологічні бар'єри та недоліки усного спілкування студента та викладача;

– легкість виявлення та оцінки результатів, використання показників, які піддаються якісному та кількісному вимірюванню;

– об'єктивність, тобто визначення під час перевірки не випадкових, а закономірних результатів;

– сучасні інформаційні комп'ютерні системи здатні забезпечити оперативну обробку тестових завдань, що суттєво економить час, який витрачається викладачем на рутинну перевірку одержаних результатів.

3. Використання тестового контролю знань дозволяє формувати ефективні моделі оцінювання студентів із максимальним урахуванням сучасних підходів і завдань вивчення медичних дисциплін.

4. Комп'ютерне тестування дозволяє швидко отримати результати випробування, звільняє викладача від трудомісткої роботи по обробці результатів тестування, створює позитивну мотивацію у студентів. Водночас, тестування не заперечує інші традиційні форми контролю знань, які включають безпосереднє спілкування викладача зі студентами.

5. Тестовий контроль може використовуватись для актуалізації знань студентів, встановлення рівнів успішності академічних груп та окремих студентів, аналізу різних форм і методів навчання, підсумкового оцінювання. Проте, слід пам'ятати, що тестовий контроль повинен зумовлюватися передусім особливостями навчального предмету і особливостями самих студентів.

Література

1. Вища освіта в Україні : Навч. посібник / За ред. В. Г. Кременя, С. М. Николаєнка. – К.: Знання, 2005. – 327 с.
2. Довгополова Я. В. Впровадження тестової методики в процес навчання у вищих навчальних закладах / Я. В. Довгополова // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. – 2011. – № 972. – С. 173-178.
3. Касярум О. П. Проблеми діагностування й контролю результатів навчання студентів / О. П. Касярум, Н. В. Касярум // Вісник Черкаського університету. – 2010. – Вип. 181. – С. 145-148.
4. Лукіна Т. О. Технології діагностики та оцінювання навчальних досягнень: Навчально-методичні матеріали / Т. О. Лукіна. – К., 2007. – 62 с.
5. Маладика Л. Тестовий контроль професійних знань у структурі підготовки майбутніх фахівців МНС України / Л. Маладика // Наукові записки. Серія : Педагогіка. – 2009. – №3. – С. 92-96
6. Щевелева Г. М. Диагностическое тестирование предметных знаний первокурсников / Г. М. Щевелева // Педагогіка. – 2001. – № 7. – С. 53-58.

УДК 378. 147+614. 253. 1

ТЕСТОВИЙ КОНТРОЛЬ ТЕОРЕТИЧНИХ ЗНАНЬ У СТРУКТУРІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ

Багрій М. М.

Резюме. Стаття присвячена актуальній проблемі застосування тестових завдань для оцінки теоретичних знань студентів вищих навчальних закладів. На практичних заняттях тести використовуються як вхідний, поточний, тематичний і підсумковий контроль. Впровадження тестового контролю знань передбачає його високу технологічність, забезпечує об'єктивність оцінювання навчальних досягнень, що певним чином унеможливило суб'єктивне ставлення викладача. Комп'ютерне тестування дозволяє швидко отримати результати випробування, звільняє викладача від трудомісткої роботи по обробці результатів тестування, створює позитивну мотивацію у студентів. Водночас, тестування не заперечує інші традиційні форми контролю знань, які включають безпосереднє спілкування викладача зі студентами.

Ключові слова: тестовий контроль знань, тестування, рівень засвоєння знань.

УДК 378. 147+614. 253. 1

ТЕСТОВИЙ КОНТРОЛЬ ТЕОРЕТИЧЕСКИХ ЗНАНИЙ В СТРУКТУРЕ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ ВРАЧЕЙ

Багрій Н. Н.

Резюме. Стаття посвящена актуальной проблеме применения тестовых заданий для оценки теоретических знаний студентов высших учебных заведений. На практических занятиях тесты используются как входной, текущий, тематический и итоговый контроль. Внедрение тестового контроля знаний предполагает его высокую технологичность, обеспечивает объективность оценки знаний, что определенным образом исключает субъективное отношение преподавателя. Компьютерное тестирование позволяет быстро получить результаты, освобождает преподавателя от трудоемкой работы по обработке результатов тестирования, создает положительную мотивацию у студентов. В то же время, тестирование не отрицает другие традиционные формы контроля знаний, которые включают непосредственное общение преподавателя со студентами.

Ключевые слова: тестовый контроль знаний, тестирование, уровень усвоения знаний.

UDC 378. 147+614. 253. 1

The Test Control of Theoretical Knowledge in Training of Future Physicians

Bagriy M. M.

Abstract. Identification, monitoring and assessment of student learning – an important issue of theory and practice of teaching. The problem of efficient organization of control during training is one of the most important subjects in teaching methods.

The article is devoted to the actual problem of the use of tests to assess the theoretical knowledge of students in higher education. Tests are used as input, current, topical and final control in practical classes.

The test control method recently developed and extensively used in higher education in Ukraine. It is an unified, recognized worldwide as a form of control training. The use of such control knowledge provides its high adaptability, provides objective assessment of student achievement that prevents subjective attitude of the teacher. Implementation of educational achievement testing will provide information about each student of his training, give him timely assistance in correcting the situation according to the existing needs.

The process of implementing knowledge testing should be gradual, systematic and requires a systematic approach. If it methodically built correctly, it contributes to the timely identification of gaps in knowledge, recurrence and systematization of the material, installation readiness to assimilate new material, developing the ability to use techniques of self-examination and self-control and so on.

The test control is one of the leading diagnostics level theoretical training of students. In our opinion, the test control of knowledge has some obvious advantages, which providing an opportunity to improve the quality of the educational process:

- computer testing provides a same conditions, excludes psychological barriers and disadvantages of oral communication students and teachers;
- easy identification and evaluation, use of indicators that can be qualitatively and quantitatively measure;
- objectivity – defining are not random, but a natural result;
- modern computer systems are able to ensure quick processing tests, it saves time that a teacher spends on test results.

The use of tests allow to create effective models of student assessment taking into consideration current approaches and challenges the study of medical disciplines.

The computer testing allows quick receive test results, frees the teacher from labor-intensive processing of test results, creating a positive motivation in students. However, the test does not deny other traditional forms of control knowledge, which include direct communication students with the teacher.

The test control can be used to update students' knowledge, establishing levels of academic achievement groups and individual students, analysis of various forms and methods of training, the final evaluation.

Key words: knowledge test control, test, level of learning.

Стаття надійшла 24. 10. 2013 р.